

Als het over jeugd gaat!

Bezwaar en beroep Jeugdwet Betekenis voor gemeenten

---

versie 1.0

K2 Brabants Kenniscentrum Jeugd

Jos Janssen,

Mei 2014

Bezwaar en Beroep Jeugdwet

Van recht op zorg naar jeugdhulpplicht

In het wetsvoorstel Jeugdwet wordt het wettelijk recht op zorg vervangen door een jeugdhulpplicht voor

Het college is alleen gehouden een voorziening te treffen als de jeugdige en zijn ouders er op eigen kracht niet uitkomen.

gemeenten, vergelijkbaar met de huidige compensatieplicht in de Wmo. De gemeente treft daar waar een jeugdige of zijn ouders dit nodig hebben bij problemen met het opgroeien, de zelfredzaamheid of maatschappelijke participatie, een voorziening op het gebied van jeugdhulp. Het college is alleen gehouden

een voorziening te treffen als de jeugdige en zijn ouders er op eigen kracht niet uitkomen. Vervolgens beslist de gemeente of en welke voorziening een jeugdige nodig heeft. Dit komt tot uitdrukking in de zinsnede in de jeugdwet artikel 2.3, eerste lid.

De gemeente is als gevolg van hetzelfde artikel gehouden om te zorgen voor een deskundige advisering over en beoordeling van de vraag of er een voorziening op het gebied van jeugdhulp nodig is en welke voorziening dit dan is. Dat neemt echter niet weg dat de gemeente een zelfstandige afweging kan maken over welke voorziening precies moet worden getroffen. Dit maakt de omslag mogelijk van een systeem van een recht van de burger naar een plicht van de gemeente om waar nodig voorzieningen te treffen, waarbij meer ingespeeld wordt op de lokale en persoonlijke omstandigheden en de efficiënte uitvoering daarvan door de gemeente. De door de gemeente te treffen voorziening kan zowel een algemene, vrij toegankelijke voorziening zijn als een individuele voorziening. Een individuele voorziening zal vaak betrekking hebben op meer gespecialiseerde zorg. De gemeente bepaalt zelf welke hulp vrij toegankelijk is en welke niet. Voor de niet vrij toegankelijke vormen van ondersteuning zal eerst beoordeeld moeten worden of de jeugdige of zijn ouders deze ondersteuning daadwerkelijk nodig hebben. Deze **niet vrij toegankelijke voorzieningen** veronderstellen altijd een **verleningbeslissing** op basis van een beoordeling door de gemeente van de persoonlijke situatie en behoeften van de aanvrager. De gemeente geeft daartoe een **beschikking** af met de mogelijkheid van **bezwaar en beroep**. Daarmee is tevens de rechtsbescherming van de burger gewaarborgd.

De door de gemeente te treffen voorziening kan zowel een algemene, vrij toegankelijke voorziening zijn als een individuele niet vrij toegankelijke voorziening.

Als een gemeente tekort schiet in haar 'jeugdhulpplicht' geldt in eerste instantie het principe van lokale politieke verantwoordelijkheid en is het aan de gemeenteraad om corrigerend op te treden. Indien sprake is van ernstige en structurele nalatigheid van een gemeente, ligt er een taak voor het interbestuurlijk toezicht (zie paragraaf 3.9 memorie-van-toelichting).

Advies geven over, het bepalen en het inzetten van jeugdhulp

In een gesprek met de jeugdige, de ouders en het sociale netwerk (waaronder bijvoorbeeld familie, kinderdagverblijf of de school) zal in beeld gebracht worden wat de hulpvraag is, wat de persoonlijke situatie is en op welke manier de eigen kracht van de jeugdige, het gezin en het sociale netwerk het best kunnen worden ingezet. Als het probleem zich op deze wijze niet oplost zal beoordeeld worden welke

jeugdhulp het meest passend is, door zorgvuldig het gesprek te voeren en de juiste deskundigheid op het juiste moment bij dit gesprek te betrekken. De jeugdige en zijn ouders staan daarbij centraal. Bij complexere wordende vragen zal het gesprek en de inzet van de juiste deskundigheid een steeds grotere rol spelen. Mochten de jeugdige en zijn ouders niet tevreden zijn met de verleningsbeslissing, dan staan conform de Algemene wet bestuursrecht bezwaar en beroep open (zie ook paragraaf 3.2 en 9.3 van de toelichting op de Jeugdwet).

Procedure

Het wetsvoorstel bevat geen bepalingen over de gang naar de rechter naar aanleiding van een beslissing van het college over het al dan niet toekennen van een voorziening op het gebied van jeugdhulp, omdat hier de regelgeving uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing is. De procedure voor bezwaar en beroep is in het nieuwe stelsel als volgt. Een gemeente dient, indien noodzakelijk ten behoeve van de jeugdige, voorzieningen te treffen op het gebied van jeugdhulp (artikel 2.3). Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen vrij toegankelijke en niet vrij toegankelijke voorzieningen. Ten aanzien van

In beginsel is bezwaar en beroep is mogelijk als het besluit een niet vrij toegankelijke voorziening betreft.

voorzieningen die de gemeente vrij aanbiedt aan haar inwoners, is geen individueel besluit nodig.

Voor zover het echter niet vrij toegankelijke voorzieningen betreft, zal daarover door (of

namens) de gemeente een besluit genomen moeten worden. Tegen dit besluit staan bezwaar en beroep open. Als een belanghebbende niet instemt met het besluit, dient hij eerst bezwaar aan te tekenen bij de gemeente (artikel 7:1 Awb). Vervolgens kan hij in beroep gaan bij de kinderrechter, die optreedt als bestuursrechter. De kinderrechter toetst op dezelfde wijze als een bestuursrechter en kan de beschikking dan ook slechts in stand houden of vernietigen. Dit vloeit thans al voort uit artikel 8:6, eerste lid, van de Awb, dat verwijst naar hoofdstuk 2 van de bij die wet behorende Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak. In artikel 8, zevende lid, van dat hoofdstuk is geregeld dat de kinderrechter bevoegd is. Tegen een uitspraak van de kinderrechter kan vervolgens hoger beroep worden ingesteld bij de Centrale Raad van Beroep (Awb, bijlage 2, hoofdstuk 4, artikel 10). De Centrale Raad van Beroep is overigens tevens bevoegd om in hoger beroep de Wmo-zaken te toetsen (zie ook bijlage 1 voor schematisch overzicht).

Uitzonderingen bezwaar en beroep.

Onder de Wet Jeugdzorg (Wjz) zijn enkele besluiten van bureau jeugdzorg uitgezonderd van bezwaar en beroep. Deze besluiten staan op de zogeheten 'negatieve lijst' van de Awb (bijlage 2, hoofdstuk 1, Awb). Het gaat om de volgende besluiten:

1. het besluit tot uithuisplaatsing in het kader van een ondertoezichtstelling (artikel 3, vierde lid, Wjz);
2. het besluit ter uitvoering van de ondertoezichtstelling (artikel 6, eerste lid, juncto artikel 10, eerste lid, onderdeel b, Wjz);
3. het besluit ter uitvoering van jeugdreclassering (artikel 6, eerste lid, juncto artikel 10, eerste lid, onderdeel c, Wjz);
4. het besluit tot het toepassen van maatregelen die de vrijheid van het jeugdige aantasten evenals het besluit aangaande het verlof (artikel 6, eerste lid, juncto 29o tot en met 29r, 29t, 29v, Wjz).

Tegen dergelijke besluiten kan op grond van artikel 8:5, eerste lid, Awb geen beroep worden ingesteld.

De kinderrechter neemt in deze zaken als civiele rechter een beslissing, waartegen vervolgens hoger beroep bij het gerechtshof openstond en daarna cassatieberoep.

De reden dat deze besluiten uitgesloten worden van de mogelijkheid van bezwaar en beroep is gelegen in het volgende. Om een jeugdige daadwerkelijk onder toezicht te stellen, uit huis te plaatsen of een jeugdreclasseringsmaatregel op te leggen, is altijd een rechterlijke machtiging nodig. Tegen deze rechterlijke beschikkingen staat steeds een rechtsgang open.

Tegen de besluiten tot het toepassen van maatregelen die de vrijheid van het jeugdige aantasten evenals het besluit aangaande het verlof (artikel 2.3, jo artikel 6.3.1 tot en met 6.3.4, 6.3.6, 6.4.1) staat voor de jeugdige het klachtrecht open. Daarnaast kan tegen een beslissing van de klachtencommissie in beroep gegaan worden bij de beroepscommissie van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming. Ook deze laatste is een onafhankelijke rechter in de zin van het Europees Verdrag Rechten van de Mens (EVRM). Nu een rechter zich al in het kader van deze beschikkingen, machtigingen en maatregelen inhoudelijk buigt over de materie, dan wel er een klachtenregeling open staat, is het niet opportuun om ook een bestuurlijke rechtsgang open te stellen tegen de inhoudelijke besluiten die hieraan ten grondslag liggen.

Besluiten kinderrechter waartegen geen hoger beroep mogelijk is.

Tegen een klein aantal beschikkingen van de kinderrechter kunnen betrokkenen geen hoger beroep instellen op grond van artikel 807 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Het gaat dan om de volgende beschikkingen:

- beschikking tot vervanging van bureau jeugdzorg (dadelijk: de gecertificeerde instelling) (artikel 1:254, vijfde lid, BW);
- beschikking tot voorlopige ondertoezichtstelling (artikel 1:255 BW);
- beschikking tot vervallen verklaring van een aanwijzing (artikel 1:259 BW);
- beschikking tot intrekken aanwijzing (artikel 1:260 BW) met uitzondering van beschikking inzake omgangsrecht (artikel 1:263a, tweede lid, BW);
- beschikking aangaande proefherstel (1:278, tweede lid, BW);
- beschikking over het blokkaderecht van pleegouders (artikel 1:253s of 1:336a BW).

Deze uitzonderingen blijven in het nieuwe stelsel gehandhaafd, waardoor tegen deze beschikkingen van de kinderrechter geen hoger beroep kan worden ingesteld. Wel blijft cassatie in het belang der wet mogelijk. In de praktijk zou het ook nog kunnen voorkomen dat er voor de jeugdige of zijn ouders weliswaar een voorziening is getroffen door de gemeente, maar dat ze het niet eens zijn met de wijze van uitvoering door de jeugdhulpaanbieder. De jeugdige en zijn ouders zullen zich in zo'n geval kunnen wenden tot het college. Het college is immers degene die in eerste instantie heeft geoordeeld dat en welke voorziening een jeugdige of zijn ouders nodig heeft.

Jeugdigen/ouders die het niet eens zijn met de wijze van uitvoering door de jeugdhulpaanbieder kunnen zich tot het college wenden.

Wat dient de gemeente te organiseren in het kader van bezwaar en beroep.

- ✓ Het college legt vast welke hulp vrij toegankelijk (collectief) wordt aangeboden en welke hulp niet vrij toegankelijk (individueel) is.
- ✓ Het college waarborgt een deskundige toeleiding naar, advisering over, bepaling van- en het inzetten van de aangewezen voorziening, waardoor de jeugdige de noodzakelijke zorg ontvangt.
- ✓ Het college richt een administratief proces in van bezwaar en beroep voor het verstrekken van een niet vrij toegankelijke voorziening. Omdat dit specifieke kennis vraagt kan de gemeente besluiten om:

- deze kennis (externe bezwaarcommissie voor jeugdzorg) in te huren.
- De bestaande bezwaarcommissie op dit terrein inhoudelijk en juridisch te scholen

Gebruikte literatuur

Uitgebreide informatie treft u aan Wettekst [Jeugdwet](#) en in de [Memorie](#) van toelichting bij deze Wet.

Bijlage 1

